

Risico(toe)deling in pensioencontracten

Netspar werkgroependag 26 September 2019

Bas Werker

Tilburg University & Netspar

Op basis van ESB-publicatie met Sander Muns

Risicodeling = risicotoedeling

- (Een) kern van ons collectieve pensioencontract is risicodeling
  - financiële risico's
  - langlevenrisico (levenslange uitkering)
- Risicodeling is ex-ante afgesproken solidariteit
  - als het meezit, dan verdelen we de winst zo en zo, als het tegenzit het verlies zo en zo
- Deling financiële risico's kan (altijd) vormgegeven worden door risicotoedeling
- Hoe slaan (collectieve) fondsrendementen neer in (individuele) pensioenuitkeringen?

Twee contractvormen in de opbouwfase

- (Nieuwe) SER-contract
  - Indexatie/korting op basis van dekkingsgraad
- (Doorontwikkeling) WVP-contract
  - Toedeling collectief rendement naar individuele vermogens (opbouwfase) en pensioenuitkeringen (uitkeringsfase)
- Gelijke collectieve beleggingsmix 50-50

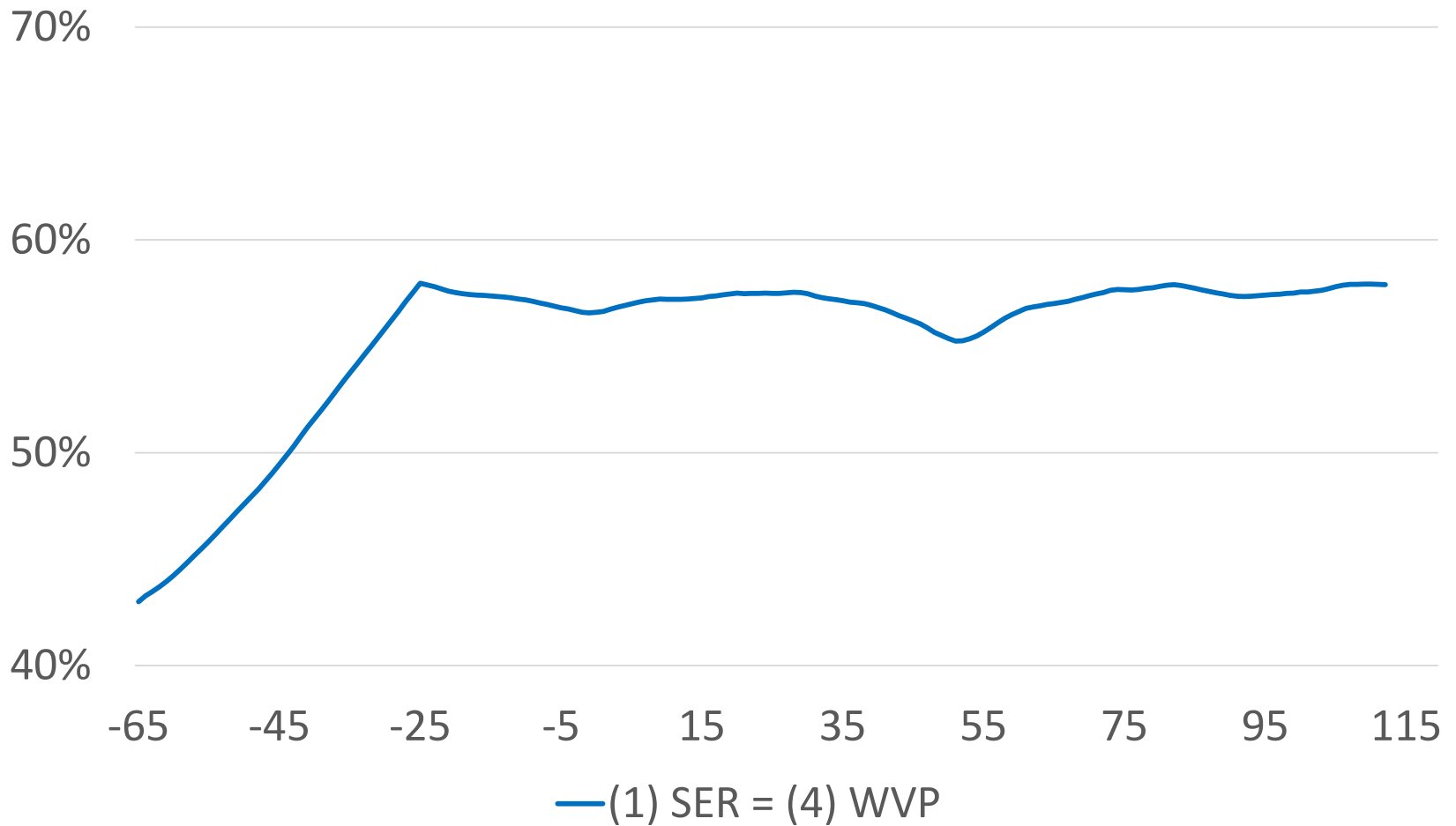
Inhoud presentatie

- Contracten zonder enige risicodeling
  - niet omdat dat slim is, maar omdat het leerzaam is
- Het SER-contract
  - toevoegen risicodeling tussen bestaande deelnemers
  - toevoegen risicodeling met toekomstige deelnemers (IGR)
- Het WVP-contract
  - toevoegen risicodeling tussen bestaande deelnemers
  - toevoegen risicodeling met toekomstige deelnemers (IGR)
- Vergelijking SER- met WVP-contract
  - we kijken alleen naar welvaartseffecten en niets anders
  - we gebruiken welvaartsdefinitie analoog aan CPB

Contracten zonder enige risicodeling

- In het SER-contract betekent dit direct (zonder spreiding) altijd indexeren/korten naar dekkingsgraad van 100%
- In het WVP-contract nemen we een uniforme mix voor alle leeftijden (dus geen life-cycle)
- We tonen (voor risico gecorrigeerde) vervangingsratio per generatie (geboortjaar t.o.v. invoering)
  - hoger is beter

Contract zonder risicodeling: SER = WVP

Contract zonder risicodeling

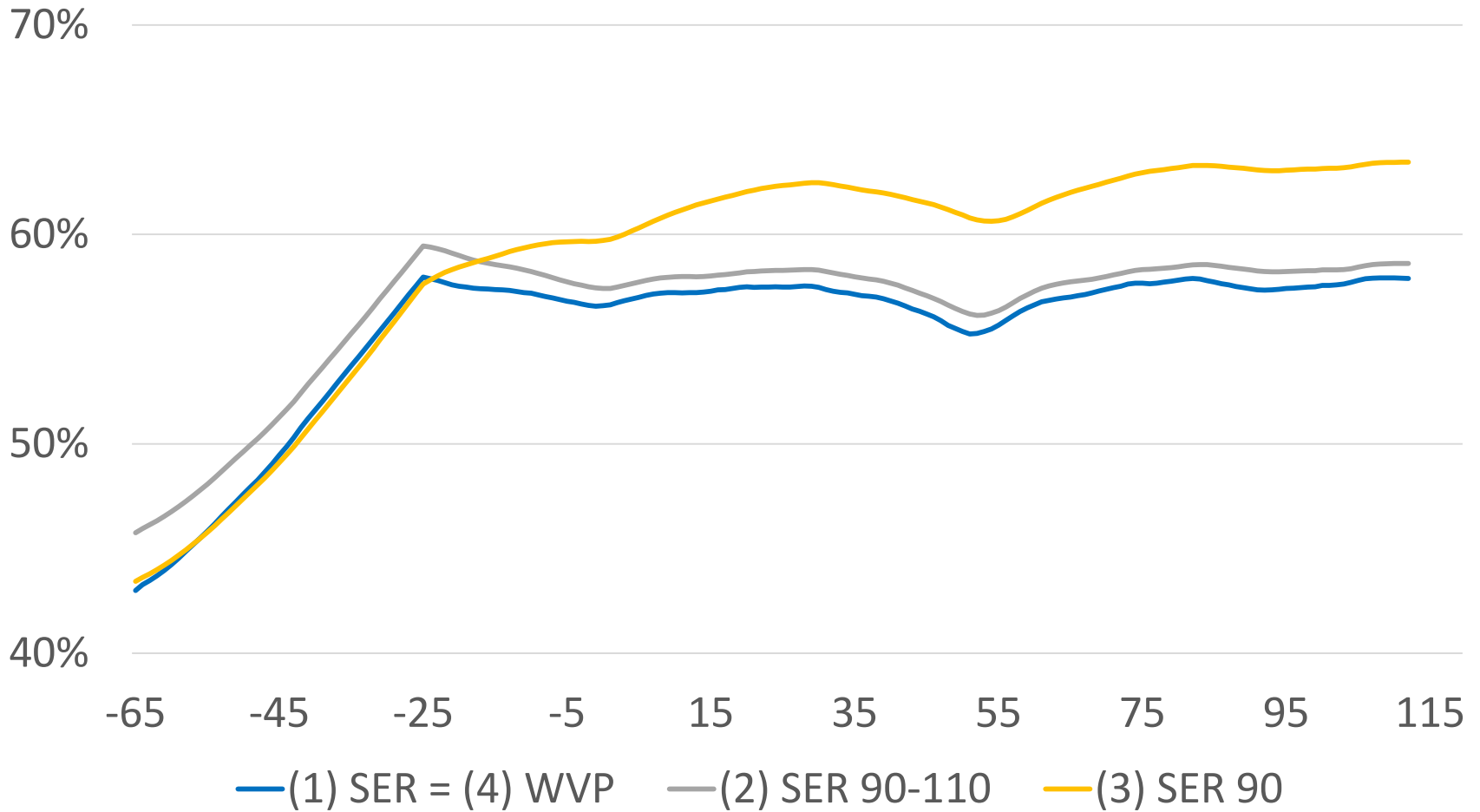
- Pensioenuitkomsten SER- en WVP-contract zijn identiek
- Om welvaartsanalyse te scheiden van transitievraag, starten we met een leeg fonds
  - lagere vervangingsratio oudere deelnemers vanwege beperkte deelname aan nieuwe contract
  - dus minder tijd om te profiteren van risicopremie
- Relevante grootte later is *relatieve* welvaartswinst

Risicodeling in SER-contract

- Risicodeling *bestaande* deelnemers door dekkingsgraad geleidelijk (10 jaar) terug te sturen naar 100%
- Om bovenmatige IGR belasting te voorkomen wordt
  - onder de 90% hard (uniform) gekort
  - boven de 110% hard (uniform) geïndexeerd
- Risicodeling *toekomstige* deelnemers (IGR) door buffervorming
  - de bovengrens van 110% wordt dan losgelaten en dekkingsgraden kunnen onbegrensd groot worden

Risicodeling in SER-contract

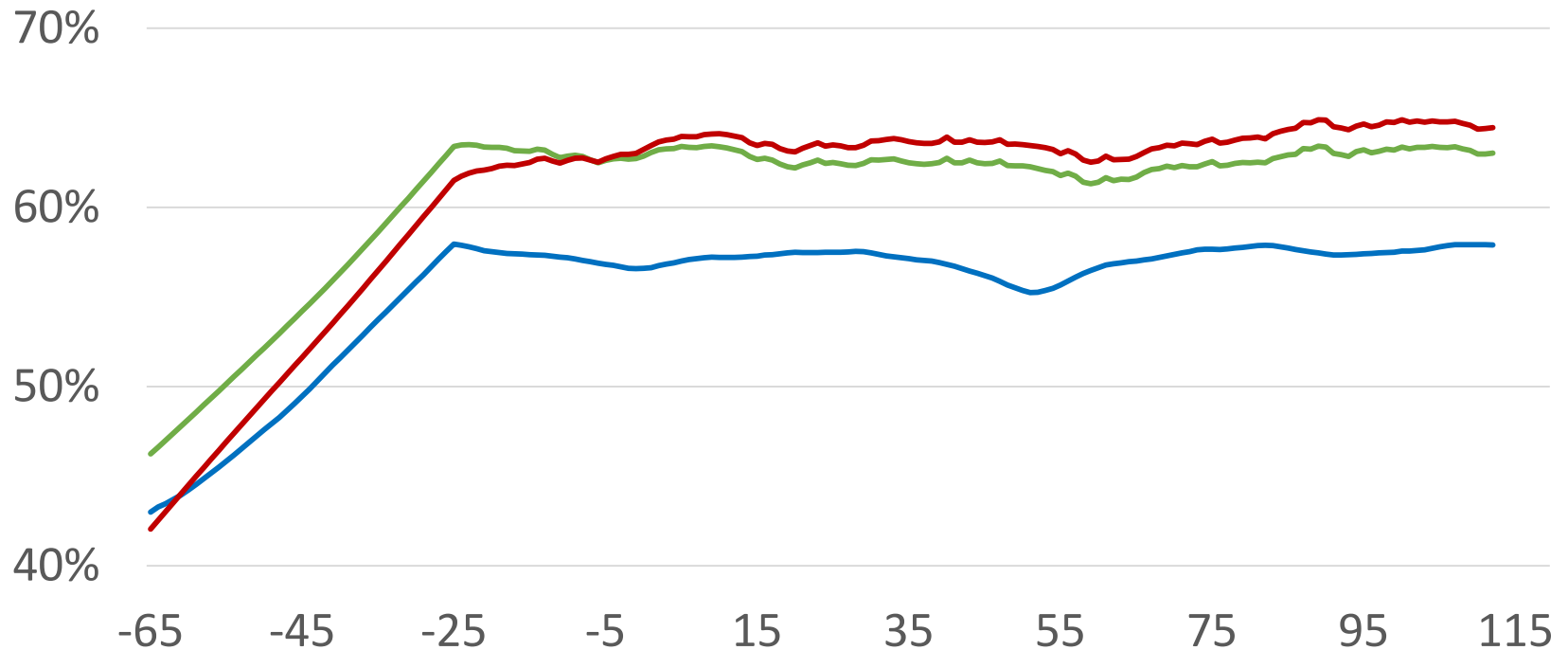
Risicodeling in SER-contract

- Toestaan afwijkingen dekkingsgraad van 100% leidt tot (bescheiden) welvaartswinst van ruwweg 1,5%
- Bufferopbouw (SER 90) leidt (ook) tot *herverdeling* naar toekomstige generaties
  - winst voor toekomstige generaties gaat deels ten koste van huidige generaties
  - winst intergenerationele *risicodeling* beperkt

Risicodeling in WVP-contract

- Risicodeling *bestaande* deelnemers door toedeling uniform naar waar het echt om gaat: **bereikbaar** pensioen
- Risicodeling *toekomstige* deelnemers (IGR) door solidariteitsvermogen/premiebuffer
  - gevuld met 10% van de jaarlijkse premie (premiebelasting gelijk aan SER)
  - netto uitkering uit solidariteitsvermogen na goede rendementen
  - na slechte rendementen resteert netto belasting nieuwe deelnemers

Risicodeling in WVP-contract

— (1) SER = (4) WVP

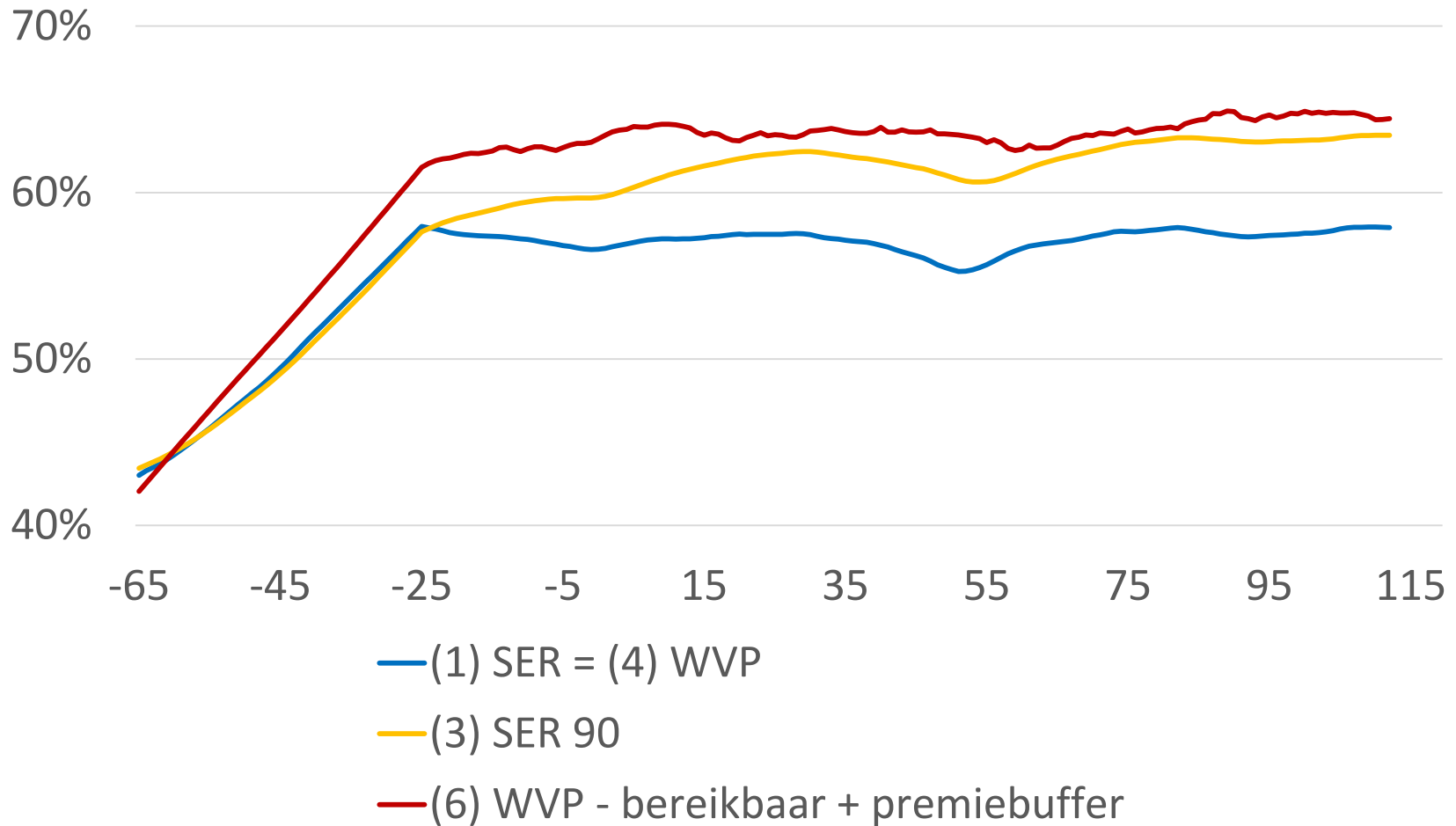
— (5) WVP - bereikbaar

— (6) WVP - bereikbaar + premiebuffer

Risicodeling in WVP-contract

- Risicotoedeling uniform naar bereikbaar pensioen leidt tot forse welvaartswinst van ruwweg 8,5%
- Bufferopbouw (premiebuffer) leidt (ook) tot *herverdeling* naar toekomstige generaties
  - winst voor toekomstige generaties gaat deels ten koste van huidige generaties
  - winst intergenerationele *risicodeling* beperkt

Contractvergelijking SER en WVP

Contractvergelijking SER en WVP

- WVP-contract zónder IGR scoort beter dan (huidige implementatie) SER-contract mét IGR
- Toevoegen IGR leidt tot additionele welvaartswinst
- Principe gelijke toedeling naar bereikbaar pensioen ook mogelijk in SER-contract
  - dient nog uitgewerkt te worden
  - valt onder ‘leeftijdsafhankelijk indexeren’

Samenvattend

